

«بسمه تعالی»

اخلاق و منش «اجرای ایست و بازرسی»

دکتر سیدحمیدرضا قریشی، سردیر ماهنامه گنجینه سما

برخورد مناسب با پدیده‌ها، در صورت وجود شناخت از زوایای مختلف آن مسیر است. لذا وقوع "اجرای ایست و بازرسی" که از مسائل مستحدثه جنگ و شرایط اضطراری حاصل از آن است، مستلزم ارائه اطلاعات از نحوه عملکرد آن و چگونگی مواجهه از طرف مردم می باشد. قبل از هر چیز باید توجه داشت که، این اقدام کنترلی به منظور کشف نقاط مغفول از تحرکات محیط پویای اجتماعی که تحت تأثیر اقصائات مخالفان نظم موجود، به بی نظمی گراییده است، صورت می گیرد.

این که ما درصدد کنترل اوضاع متشنج حاصل از وجود ناآرامی و جنگ هستیم، امری بدیهی است ولی نیاز است که این مهم با کاربست مناسب و با درک متقابل صورت گیرد تا نتایج آن از هر دو طرف موضوع (بازرسی کننده و بازرسی شونده) به نحو مطلوبی حاصل گردد.

در این مقاله درصدد آن هستیم که با شناخت موضوع، وظایف و عملکرد مناسب هر دو طرف را در محیط قابل قبول ترسیم نماییم.

یکی از مسائل مبتلا به ناآرامی‌های اجتماعی حاصل از شرایط مختلف که گریبانگیر اجتماعات می شود، استفاده دشمنان و برهم زندگان وضع موجود از بسترهای موجود در اجتماع می باشد. یکی از این بسترها، تردد و عبور و مرور است که می تواند در رساندن امکانات و ملزومات رسیدن به هدف را برای هر دو طرف درگیری (ناظم وضع موجود و برهم زنده آن) فراهم نماید، با این امر طبیعی بایستی به نحو مقتضی برخورد نمود تا کمترین آسیب، متوجه جامعه مدنی موجود گردد.

بنابراین شناخت آن و نحوه برخورد مناسب می تواند صرف انرژی در این خصوص، یعنی کسب اطلاعات واقعی از تحرکات و بررسی روندها در زمینه فعالیت گروه‌های متخاصم، را به حداقل برساند و نتایج آن را برای حافظان

امنیت، مطلوب‌تر نماید. زمانی که شهروند با خودرو یا هر وسیله نقلیه دیگر و یا حتی بصورت گذری با "ایست و بازرسی" روبه رو می‌شود، می‌تواند نقش مؤثر خود را با برخورد مناسب به خوبی ایفا نماید.

یک شهروند باید بداند که ایستگاه مورد نشر، با تشخیص کلیدی بودن گلوگاه مورد نظر در محل مناسب توسط نیروهای انتظامی، نظامی و یا حتی امدادرسان، تعبیه گردیده است. مختصات و مشخصات استاندارد آن می‌تواند راهگشای شناخت دقیق و بموقع آن گردد. در صورتیکه این اهرم کلیدی، در جای مناسب، در فاصله قابل قبول در پیچ‌های موحود و تقاطع مختلف، ایجاد شده باشد و در تمام ایام شبانه روزی به درستی قابل تشخیص باشد و شرایط موجهه مناسب را برای شهروندان فراهم آورده باشد، کلیدی‌ترین نکته رعایت شده است.

با این پیش فرض، می‌توان با ورود به این قضیه، وظایف طرفین را مشخص نمود. اخلاق و سلسله هنجارهای موجود، ایجاب می‌کند که نهایت همکاری از سوی بازرسی شونده با رده بازرسی شونده صورت گیرد. لذاست که خودروی ورودی به "ایست و بازرسی" در وهله اول بایستی سرعت خود را کاهش داده و در صورت نیاز چراغ‌های خود را خاموش نماید. شناخت اولیه و کلیدی توسط اجزای متشکله "ایست و بازرسی" که اولین جزء آن "چهره زن" می‌باشد، صورت پذیرد.

وظیفه ایشان که فردی باتجربه و آموزش دیده و آشنا به اوضاع و احوال منطقه و محیط می‌باشد، تعیین طبقه بندی خودرو و سرنشینان آن بعنوان "مشکوک و غیرمشکوک" می‌باشد. لازم به ذکر است که برای اطلاع از این تشخیص، فارغ از شرایط نامناسب جوی (سرد یا گرم بودن) بایستی شیشه‌های خودرو کاملاً باز باشند. (حتماً در صورت دودی بودن، پنجره‌های عقب هم باز باشند)

شما بعنوان شخص بازرسی شونده از لابلای موانع هشداردهنده‌ای عبور میکنید که قبل از آن شروع آن در تور حفاظتی عناصر تأمین آن هستید، بنابراین با خیال راحت بایستی از نظر روانی خود را در اختیار این فرآیند قرار دهید و به دور از هرگونه فعالیت اضافی به دستورات صادره توجه نمائید که در صورت عدم رعایت این موضوع، عواقب بسیار ناخوشایندی می‌تواند حاصل شود.

پس از تعیین طبقه بندی، یا توسط فرد بعدی و یا اشاره چهره زن، به کانال تعبیه شده (دوگانه) هدایت خواهید شد. در کانال غیرمشکوک، خودرو و راکبین به آهستگی و در کمال خونسردی، محیط را ترک می‌کنند و اشخاصی که به کانال خودروهای مشکوک هدایت می‌شوند، آماده باشند تا بوسیله مأمور تفتیش، اجازه خروج از خودرو صادر گردد. فلذا تا صدور آن هیچ اقدامی لازم نیست.

پس از صدور دستور، شخص راننده با به همراه داشتن مدارک شناسایی خود و خودرو، شرایط تفتیش را فراهم می‌نماید. سایر سرنشینان در وهله بعد، اقدام به این کار خواهند کرد. در صورتیکه این موارد به درستی انجام شود تا اینجای کار بخش قابل توجهی از کار توسط طرفین اجرا شده است.

اخذ استعلامات مربوطه و تشریفات بازدید بدنی و غیره ممکن است زمان‌بر باشد که نیاز به حوصله و شکیبایی طرفین دارد. در اینجاست که رعایت اخلاق اسلامی در مواجهه با یکدیگر، نقش بسزایی در رسیدن با کمترین هزینه را ایفا می‌نماید.

طرف بازرسی کننده بایستی با نهایت احترام، درصدد کسب اطلاعات مورد نظر خود باشد و فرد بازرسی شونده هم بایستی با در نظر گرفتن شرایط، نهایت همکاری را در این خصوص بنماید. بازرسی شونده بایستی بداند در مدتی که در این تور قرار دارد، از همه جوانب در کنترل فیزیکی (الکترونیکی و غیره) قرار دارد و بایستی از هرگونه حرکات اضافی پرهیز نماید.

طرفین بایستی در وهله اول اعتقاد داشته باشند که هموطن یکدیگر هستند و بایستی با مشارکت یکدیگر، دست دشمنان را در رسیدن به اهداف شومشان بندند. پس تا مشخص شدن وضعیت، هر دو طرف با احترام متقابل وضعیت را مدیریت خواهند کرد. بدیهی است در صورت بروز هرگونه درگیری، قوانین و مقررات با توجه به تجارب قبلی موجود است و دستورالعمل‌های به روز شده در این خصوص ابلاغ گردیده است.

در کل می‌توان فرآیند فعالیت‌ها را به شرح زیر نگاشت:

- ۱- آمادگی ذهنی و فکری طرفین
- ۲- شناخت قبلی از حسن ظن طرفین
- ۳- اعتقاد به تحمیلی بودن شرایط به طرفین
- ۴- لزوم مدیریت مناسب اوضاع از سوی طرفین
- ۵- اعتقاد به قابلیت و توانمندی نیروهای مدافع نظام و حافظ امنیت
- ۶- وجود قوانین و مقررات مورد نیاز
- ۷- اهمیت همکاری مردمی جهت کشف نیات دشمنان
- ۸- درک متقابل، راهگشای کاهش مخاطرات است.
- ۹- بادر نظر گرفتن کلیه مخاطرات، ولی نعمت بودن مردم، سرلوحه کار ضابطان خواهد بود.

۱۰- انجام فرآیند با سحه صدر و شکیبایی از سوی طرفین پسندیده است.
۱۱- بازرسی از سوژه‌ها بایستی با نهایت احترام، در عین حال، رعایت کلیه ملاحظات امنیتی، مورد مطالبه می‌باشد.

با عنایت به نقش تعیین کننده "ایست و بازرسی" در کشف و مقابله با تحرکات دشمن در سطح جامعه و جلوگیری از قرارگیری اقلام و اشخاص موردنظر، در جایگاه مناسب جهت هرگونه اقدام مخلّ امنیت، شاهد برخورد شدید با این موضوع از سوی دشمن هستیم و چند مورد حمله به مأموران خدوم در فرماندهی انتظامی، بسیج و ... بوده‌ایم.

هر شهروند به مثابه ستون فقرات امنیت، می‌تواند نقش خود را در پایداری امنیت با همکاری مناسب، حاصل از شناخت خود از فرآیند، ایفا نماید و مأموران حافظ امنیت تیر با بکارگیری کلیه اصول حفاظتی و مراقبتی از خود و رعایت کلیه قواعد اجرایی جهت انجام مأموریت محوله، امکان استفاده مناسب از این اقدام کنترلی (ایست و بازرسی) فراهم آورند که از جمله آنان می‌توان به موارد زیر اشاره داشت:

- ۱- انتخاب مکان و زمان مناسب برای اجرای "ایست و بازرسی".
- ۲- بکارگیری افراد مناسب و خبره در ایفای نقش چهره زن، مأمور چراغ قوه در شب، مأمور تفتیش، مأمور تأمین، بازرسی و ...
- ۳- اخذ مجوز و احکام از رده بالا جهت مشروعیت انجام مأموریت و نیز برخورداری از معاضدت‌ها و حمایت های مترتب به این مأموریت در صورت بروز حادثه.
- ۴- استفاده مناسب از علائم هشداردهنده و کانالیزه نمودن سوژه‌ها با کمترین برخورد فیزیکی با سوژه‌ها
- ۵- توجیه پاپیون و اعضای ارائه دهنده مأموریت به رعایت احترام و حفظ حقوق شهروندی در عین حفظ صلابت و اقتدار سازمانی.
- ۶- تغییر به موقع مکان و جلوگیری از شناسایی رویه تکراری از سوی دشمن با استفاده از نقاط جایگزین به منظور بی اثر کردن نقشه های دشمن.
- ۷- حمایت قضایی از ضابطین و جلوگیری از درگیری بی مورد آنان با قوانین و مقررات دست و پاگیر، به منظور تشویق و ترغیب آنان در ارائه خدمات در شرایط مشابه در آینده.

- ۸- رسیدگی به مصدومی و شهدای احتمالی حوادث در جهت تکریم خانواده آنان و تسکین آلام مترتب به این حوادث.
- ۹- تأمین شرایط رفاهی اعم از تغذیه، استراحت و قضای حاجت ضابطین، به منظور تداوم خدمات در طول شبانه روز و ایام متوالی.
- ۱۰- ارائه فعالیت‌های پشتیبانی اعم از هماهنگی با مراکز درمانی و آشناسازی برای استفاده در موارد لزوم
- ۱۱- پیش بینی تأمین هوایی و الکترونیکی و جلوگیری از استفاده ضابطین از لوازم الکترونیکی قابل رهگیری.
- ۱۲- توجیه پایوران به عدم استفاده از دخانیات و مأكولات و مشروبات در حین انجام وظیفه.
- ۱۳- توصیه به احترام خاص به شهروندان، مخصوصاً کهنسالان و خردسالان در حین انجام مأموریت.
- ۱۴- ارائه آموزش‌های مورد نیاز و استفاده از افراد مناسب با سعه صدر خوب در اینگونه مأموریت‌هایی که مواجهه مستقیم با شهروندان دارد.
- ۱۵- استفاده از البسه مناسب جهت نمود اقتدار و صلابت و نیز آراستگی ظاهری ضابطان جهت ارائه الگوی مناسب سرباز سپاه اسلام.
- ۱۶- پرهیز از شوخی و اقدامات نامتعارف و رعایت نظم و انضباط و نوبت در رسیدگی به سوزدهای مورد بررسی.
- ۱۷- رعایت سلسله مراتب و بکارگیری اصل وحدت فرماندهی در رسیدگی به امور.
- ۱۸- تقسیم کار مناسب در ایفای نقش به نحوی که شرح وظایف هر یک ضمن مکمل بودن، نافی وظایف دیگران نبوده و باعث تداخل در امور نباشد.
- ۱۹- تعیین زمان اجرای وظیفه برای موظفین جهت مدیریت آن و تداوم اشتیاق و طراوت در ارائه خدمات در طول مدت تصدی امور توسط ضابطین.
- ۲۰- در نظر داشتن رضایت خداوند و سرلوحه قراردادادن توصیه‌های ائمه اطهار، به منظور بهره‌مندی از اجر معنوی و مادی (توأمان) و همچنین رعایت سلسله مراتب و پیروی از دستورات مقامات مافوق.
- ۲۱- هماهنگی با کسبه و ادارات و مراکزی که ممکن است به نوعی از این فعالیت متضرر شوند و ضمن تشکر و قدردانی از همکاری آنان، در صورت امکان از حمایت آنان در موارد مختلف دریغ نشود.
- ۲۲- لزوم دلجویی از شهروندانی که به هر نحو ممکن است در امور جاری آنان خللی به سبب مأموریت ما ایجاد شود.